

POSITION PAPER VOEDSELKEUZELOGO'S

CONSUMENTENBOND, 12 APRIL 2018

Wat wil de Consumentenbond?

De Consumentenbond vindt het van groot belang dat er een duidelijke kleurcodering c.q. voedselkeuzelogo¹ op de voorkant van verpakkingen van voedingsmiddelen komt, waarmee het voor consumenten in één oogopslag duidelijk is of een product een gezonde(re) of juist minder gezonde samenstelling heeft.

Deze kleurcodering moet voldoen aan de volgende voorwaarden. Het moet:

- Begrijpelijk en toepasbaar zijn voor consumenten. Het in te voeren logo moet daartoe gebaseerd zijn op onafhankelijk onderzoek;
- in één oogopslag de benodigde informatie geven;
- goed in balans zijn qua hoeveelheid informatie en eenvoud;
- idealiter op alle producten kunnen worden toegepast, alhoewel het voor consumenten waarschijnlijk het meest nuttig is bij industrieel bereide producten;
- prominent op de verpakking worden geplaatst (voorkant);
- begeleid worden door objectieve uitleg, voorlichting en advies vanuit een onafhankelijke instantie (bijvoorbeeld het Voedingscentrum);
- de voedingskundige criteria moeten onafhankelijk bepaald worden door een betrouwbare instantie (bijvoorbeeld het Voedingscentrum of de EFSA)

Waarom wil de Consumentenbond dit?

Uit recent onderzoek (april 2018) van de Consumentenbond - onder een panel dat representatief is voor de Nederlandse bevolking - blijkt dat 71% van de consumenten het een goede zaak vindt als er een voedselkeuzelogo wordt ingevoerd. Het onderzoek laat zien dat er draagvlak is voor een systeem als het Britse *verkeerslichtensysteem* en het Franse *Nutri-Score*. Er blijkt minder behoefte aan een enkelvoudig positief keuzelogo, zoals het Scandinavische *Keyhole*. De respondenten vinden dat een voedselkeuzelogo moet worden ingevoerd door een onafhankelijke instantie, dat alle fabrikanten en supermarkten mee moeten doen, en dat het moet worden vermeld op alle producten, niet alleen op gezonde(re) producten.

Meer informatie over het onderzoek is te vinden in het rapport *Consumentenonderzoek Voedselkeuzelogo's*, Consumentenbond (april 2018).

¹ Definitie voedselkeuzelogo's (zoals voorgelegd in het Consumentenonderzoek Voedselkeuzelogo's)

Voedselkeuzelogo's zijn afbeeldingen of tabelletjes die op de voorkant van verpakkingen van een voedingsmiddel staan en die informatie geven over hoe gezond het product is. Het gaat om informatie die aanvullend is aan de informatie over de voedingswaarde en de ingrediënten zoals weergegeven op de achterkant van de verpakking.

Hoe wil de Consumentenbond dit bereiken?

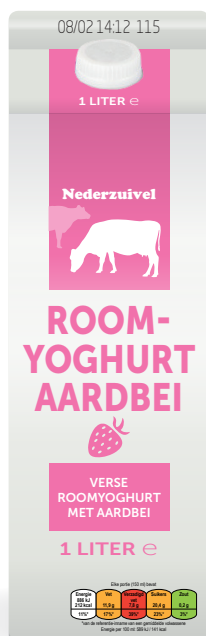
De Consumentenbond dringt er bij het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport op aan om te komen tot een duidelijk voedselkeuzelogo op de voorkant van alle verpakkingen. Aanvullend onafhankelijk onderzoek is nodig om het beste systeem voor Nederlandse consumenten te formuleren. Factoren die daarbij van belang zijn, zijn:

- Welke mate van detail is wenselijk, zodanig dat consumenten deze informatie begrijpelijk en aantrekkelijk vinden, en kunnen gebruiken in de praktijk?
- Welke nutriënten (zoals suiker, verzadigd vet, zout) worden meegenomen in een systeem?
- Is een enkelvoudig model (met een overall oordeel van het product, zoals het Franse Nutri-Score) of een meervoudig model (met een kleurcodering per nutriënt, zoals het Britse verkeerslichtensysteem) het meest geschikt voor de Nederlandse praktijk? Of een combinatie?
- Moeten de criteria van de huidige Franse of Britse modellen worden aangepast aan de situatie in Nederland (voedingskundige inzichten, eetcultuur)?
- Moet er een generiek systeem komen of een systeem met verschillende eisen per productgroep?

Het is belangrijk de consequenties van deze keuzes mee te nemen in de besluitvorming.

Voorbeeld van het Franse Nutri-Score

Voorbeeld van het Britse verkeerslichtensysteem

Voorbeeld van het Scandinavische Keyhole

Aanleiding voor het onderzoek

Aan vrijwel alle voedingsmiddelen is zout, verzadigd vet en/of suiker toegevoegd. Deze nutriënten leveren een belangrijke bijdrage aan het ontstaan van chronische ziektes zoals diabetes, hart- en vaatziekten, chronische nierschade en kanker. Nederland kent zo'n 1,5 miljoen mensen met een chronische ziekte gerelateerd aan voeding. Zonder ingrijpen zal dit aantal de komende decennia alleen maar toenemen. Hoewel veel consumenten denken gezonde keuzes te maken, is het vrijwel onmogelijk om aan de aanbevelingen voor gezonde voeding van de Gezondheidsraad te voldoen.

Het uiterlijk van de verpakking straalt vaak uit dat de producten boordevol eiwit, vezels, mineralen en vitaminen zitten. Maar voor het gehalte zout, suiker en verzadigde vetten moeten consumenten de kleine lettertjes op de achterkant raadplegen. Een tijdrovende bezigheid, zeker als je meerdere producten met elkaar wil vergelijken.

Voorgeschiedenis

- 2004: de Consumentenbond pleit voor een voedselkeuzelogo met kleurcodering op de voorkant van verpakkingen;
- 2005: Albert Heijn introduceert het Gezonde Keuze klavertje;
- 2006: Unilever, Friesland Foods en Campina introduceren het Ik Kies Bewust logo
- 2011: het Klavertje en het Ik Kies Bewust logo fuseren tot 'het Vinkje'. Het Vinkje werd geïntroduceerd in een groene en een blauwe vorm, hoewel de Gezondheidsraad (Gezonde voeding; Logo's onder de loep, 2008) stelde dat een dergelijk duaal systeem alleen kan worden ingevoerd als is aangetoond dat dit begrijpelijk is voor consumenten.
- 2012: de Consumentenbond publiceert onderzoek waaruit blijkt dat consumenten het Vinkje niet begrijpen, ondanks dat in de Warenwet staat dat een voedselkeuzelogo begrijpelijk moet zijn voor de consument. Desalniettemin keurt het ministerie van VWS de aanvraag van het Vinkje als officieel voedselkeuzelogo goed;
- 2016: wederom blijkt uit onderzoek van de Consumentenbond dat consumenten het Vinkje niet begrijpen. De Consumentenbond maakt bezwaar tegen de verlenging van de goedkeuring van het Vinkje als voedselkeuzelogo. De bezwaaradviescommissie van het ministerie van VWS verklaart het bezwaar gegrond, waarop de minister de goedkeuring voor het Vinkje als voedselkeuzelogo in oktober 2016 intrekt.

Doordat het Vinkje nu van de verpakkingen verdwijnt, is de tijd rijp voor een grondige aanpak in Nederland, naar voorbeeld van Frankrijk en Groot-Brittannië. In deze landen zijn via een zorgvuldig proces en onafhankelijk onderzoek voedselkeuzelogo's vastgesteld, die de steun van consumenten- en gezondheidsorganisaties genieten.

De afgelopen jaren hebben zowel de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (WRR), als de Gezondheidsraad adviesrapporten gepubliceerd waarin logo's met verkeerslichtkleuren als optie worden genoemd:

Gezondheidsraad *Gezonde Voeding, Logo's onder de Loep* (2008): "Er zijn aanwijzingen uit wetenschappelijk onderzoek dat consumenten voedingswaarde-informatie beter begrijpen en aantrekkelijker vinden als daarin met stoplichtkleuren is aangegeven of de betreffende waarden gunstig, neutraal of ongunstig zijn".

WRR *Naar een Voedselbeleid* (2014): "De overheid heeft een ordenende taak. Zij dient heldere en eenduidige informatie over gezondheid en duurzaamheid op verpakkingen te bevorderen, door daarover convenanten te sluiten of zo nodig door daaraan eisen te stellen. Te denken valt aan het invoeren van twee aparte stoplichtsystemen voor duurzaamheid en gezondheid, die met simpele symbolen hierover betrouwbare informatie verschaffen".

Het RIVM heeft een overzicht gepubliceerd van de wetenschappelijke kennis over het effect van voedselkeuzelogo's (*De waarde van een voedselkeuzelogo voor het voedingsbeleid*, 2016) en concludeert dat ondanks dat er geen overtuigende bewijslast voor effecten van voedselkeuzelogo's op consumentengedrag is gevonden, een voedselkeuzelogo wel kan passen in het doel van het voedingsbeleid om consumenten te informeren over gezonde voeding.

Meer informatie

Meer informatie over het Scandinavische Keyhole logo, het Franse Nutri-Score en Britse verkeerslichtensysteem is te vinden op:

Keyhole:

<https://www.livsmedelsverket.se/en/food-and-content/labelling/nyckelhalet>

Nutri-Score:

<https://www.santepubliquefrance.fr/Sante-publique-France/Nutri-Score>

Traffic light scheme:

<https://www.gov.uk/government/publications/front-of-pack-nutrition-labelling-guidance>

Consumentenbond
Enthovenplein 1
Postbus 1000
2500 BA Den Haag
Telefoon 070 445 45 45
consumentenbond.nl